

אלו דברים פרק ששי פסחים

סו.

עין משפט גד מצוה

א [מיי פ"ז מהל קרנן
פסח הל' א ופ"ד מהל'
צילת מקדש הל' ין:
ח ב מיי פ"ג מהלכות
צילת מקדש הל' ח
ט סג עין קדש ורליון דס:
ז ג מיי ע"ג הלכה ד
ז [ופ"ו מהלכות צית
הצמחה הל' טו]:
ד מיי פ"ג מהל' צילת
מקדש הלכה ז:

מוסף רש"י

פסח הבא בטומאה.
שעמלו רוב צבור גמט
ועשו פסח צנומה
(בבבכות לג). לא יאכלו
ממנו ובים חובות נדות
ויולדות. אע"ג דלכלי ליה
טמאי ממים (שם) די
הליים סביב טומאה צבור
לגבי טומאת ממי אשתראף,
דכתיב אש כי יהיה טמא
לנפש וגו' ועלה דרשין
לפסח נדה לפסח שני
ואין צבור נתיקן אלף
עוין צנומה (ברכות י).
אלל גבי זבחה חף צבור
נתיקן (לקטן צה). למחנה
ליה. והוא מנדבך ממים
הליים סביב למשק, צבית
עולמים הר צבית (ובחיים
הח). עמו במחיצתו.
וצמדני מה היו ג' ממות,
לפנים מן הקלעים ממה
שמינה, והוא יתנו סביב
למשק העדות (במדבר א)
זה ממה ליה, והדגלים ג'
פרישאות לו ממה שראל.
ומשה היה לו וקלמן עמו
(סוטה ב). מחיצתו. שני
ממנות שפמט, אחת לכל
זו ואחת לכל טמא נפש
(ובחיים ק"ד).

רבינו חננאל (המשך)

מותר להכניסו במחנה
ליה, שנאמר וקח משה
את עצמות יוסף עמו עמו
במחיצתו, קתני מיהא
מצורע שנכנס לפנים
ממחיצתו בארבעים והיכי
פטר ליה רוב חסדא. וישנין
ונצאי היא רוב חסדא דאמר
כ' שמעון. דתניא ברד
ישב מחוץ למחנה לבדו
ישב שלא יהו טמאין
אחרים וישבין עמו. ויכל
יהו זבין וטמאי מתים
משתלחין מן המחנה אחת
ת"ל ולא ישמאו את
מחניהם ליתן מחנה לזה
ומחנה לזה דברי ר' יהודה.
ר"ש אומר אינו צריך הרי
הוא אומר וישלחו מן
המחנה כל צרוע וכל זב
וכל טמא לנפש, אמר
טמא נפש ואל יאמר זב
ואינו אומר טמא מת
משתלח זב לא כל שכן מה
ת"ל זב ליתן לו מחנה
שניה, יאמר זב ואל יאמר
מצרוע ואינו אומר זב
משתלח מצרוע לאל כל שכן
מחנה שלישיית כשהוא
אומר ברד ישב הכותב
נתקו לעשה. מאי חומריה
דזב מטמא מת דקתני ואינו
אומר טמא מת משתלח זב
לא כל שכן מכלל שהוב
הוא ברד שכן חסדא אדרבה
ויצאה עליו מגופו. אדרבה
דכתיב בטמא מת חסדא ממנו
ושעון הואה שלישי
ורחיני מוכל
דכתיב בטמא מת חסדא
טמא שרץ דלא כתוב ביה
בחייה להיות טעון שילוח
ברד למחנה, ומבינין טמא

הבתוב נתקו לעשה. פי' בקו' דכתיב כל ימי אשר הגענו
בו משמע דניתוק לאו הוא כל ימיו צדד ישב שאם עבר
ונכנס יחזור ויאל ואין צו עונש אחר כמו לא יוכל לשלחה כל ימיו
וקשה לר"י דאם כן ה"ל לחיותי רישיה דקרא צספרים ועוד הקשה
ריצ"א דלא דמי דלא יוכל לשלחה כל ימיו משמע דליכא לאו אלא כשמשלחה
כל ימיו וכל הכא לא משמע מקרא
הכי ואורי"י דהאי נתקו לעשה לא
הו כשאר לאו הניתק לעשה שעשה
כתוב אחר הללו צסמוך משמע
שלתקן הללו צא כמו לא מותירו ממנו
והגומר וגו' (שמות יב) וכמו לא תקח
האם על הצניס שלח תשלח (דברים
טג) אלא ה"פ הכתוב נתקו לעשה
דכיון דכל הטמאים היו בכלל ולא
יטמאו את מחניהם ופרט צנומורע
צפני עלמנו עשה אלא להוליו מכלל
האחרים לנתקו מן הללו א וליתנו בעשה
אלא היכא שאינו כתוב הללו אלא על
דבר אחד לא מנתקין את הללו
בעשה אלא הו צללו ועשה וקשה
דבעל קרי נמי לא לילקי אס נכנס
לפנים ממחלתו שהכתוב נתקו לעשה
דכתיב ואל אל מחוץ למחנה וי"ל
דהלא אחד קרא ארכא מרי עשה צדד
ישב מחוץ למחנה מושבו והאי ניתוק
עשה נראה ה' דלא מהני אלא צמחנה
שלישית דלא גרע מוזב הויל ויכא
לאוקמי ניתוק למחנה שלישי. א צמחנה
שכינה חייב כרת דלא גרע ממחוסר
כפורים וכן משמע צפ' כל הפסולים
(ובחיים ד"ב): דקאלמר ולי ציאה צמקת
שמה ציאה היכי מעילי דיה צבחות
אזי ואליו עשה שיש צו כרת הוא
ח"ל ומטוין הויל והוטר לזרעמו
הוטר לקרי ויכא למידחי דהיא
כרזי יהודה דלא חשיב ליה לקמן
ניתוק לעשה:

זבין ובויעי נדות שנכנסו בו.
ריצ"א לא גרס וזעלי נדות
צהדי זבין דלא ארמינן לקמן צועל
נדה כעומת מת למחנות ובתוספתא
לימיה: **מאי חומרא דוב שבן**
טומאה יוצאה מגופו. ה"ה דהוה מני
למימר ט מן טמא משכב מושב וכלי
חרס צהיסט דלקמן אלא נישא
ליה למיינק חומריה דלא מני למיימר
להו צסמוך גבי חומר צזב צממורע:

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

אלמא יש לך עשה שזבין ומצורעין משתלחין. מן העורה וטמאי
מתים נכנסים לתוכה: **צנומה.** כשרוב ציבור טמאין צמת עושין
פסח צנומה חזין ומצורעין צבהן נדחין: מצורע חמור מוזב. לקמן [ע"ב]
מפרש חומריה: ואיזה זה בו'. צמניה: לא יאכלו ממנו. דכי דייקין

איש נדה ואין ציבור נדחין צנומה
נפש הוא דייקין גבי איש כי יהיה
טמא לא כתיב אלא לנפש וצדיקה
דייקין איש ולא ציבור אלמא מהתם
ליקף דאי מושלחו' כד"ל זב נמי
לישטרי: אלא לנוס מקרא קמא.
וכדייקין איש נדה ואין ציבור נדחין
ודקשיא לך אימא ציבור כלל לא א"כ
דדיקא דממעטיין ציבור מהאי דינא
לחומרם ממעטיין למאי הילכתא כתב
לנפש למעוטי זבין ומצורעין לכתוב
טומאה סתם דמשמע דכלל טומאות
יחד נדה לשני וציבור לית להו
תקנתא דע"כ לנפש למעוטי זבין
ומצורעין אלא ולאחמורי עליהו ואי
לגבי ציבור לא מחמירו עליהו ולמימר
דצנומאת מת הוא דאין ציבור נדחין
אלא עושין פסחיהן צנומאה אל
צנומאת ויזה ורעתא אפילו ציבור
נמי נדחין לגבי מאן מחמיר עליהו
וכ"ת לגבי יחד מחמיר עליהו

ואימא טמא נפש הוא דלית ליה
משלומין לשני אלל זב ומצורע אפי'
נטהר צבני לית ליה תקנתא צמלומין
והמניח יכול לא יהו חייבין לפסח
איש. כי יהיה טמא משמע כל
טומאה מדלל כתיב לנפש צרישא ח"ג
איש כי יגע צמת ש"מ למידרשי'
צמניה נפשיה הוא לנפש למה לי
אלא ע"כ מיעוטא דציבור לאקולי אלא
ולמימר דאין נדחין אלל עושין
צנומאה ומשי"ה כתיב לנפש למימר
דצנומאת מת הוא דאקיל עליהו
אלל ויזה ורעתא לא: לפנים ממחיצתו.
מחומת כל ערי ישראל כדלמר לקמן
מצורע משלחו אלל למחנה ישראל:
פטור. ממלקות דלא יטמאו את

מחניהם: **נפקו לעשה.** ואע"ג דלאו
צמר לאו כתיב ע"כ לנתוקי לאוי אלא
דקיי"ל לאו שניק לעשה אין לוקין
עליו דאי לאטעוניה עשה ולי"ת ה'
כתב ציה עשה אחרתא וישלחו מן
המחנה אלל זבין וטמאי מתים לרי
נתקו לעשה ואע"ג דעשה אפ"י
כתיבי כל חד וחד למחנה מדרש
צספרים) ועוד דהאי כתיב כל ימי
אשר הגענו צו וגו' משמע כל ימיו
צצדד ישב קאי דאם עבר ונכנס
יחזור ויאל ואין צו עונש אחר
כדרשין כל ימיו' דאונס את הנערה
צמס' מכות (דף טו). כל ימיו צעמוד
והחזר קאי ומנתקנה ליה לללו: זב

מחלתו הר הצית דלסור ליכנס צמחנה
הצית ומצורע משתלח אף ממחנה ישראל
דהיינו כל העיר: מחנה לוי. כל הר הצית
חוץ לחומת העורה: עמו. ומשה לוי היה: **תנאי**
הוא. דאיכא תנא דלא מיימי ליה קרא לעשה
אלל ליתן לו מחנה שנייה ויאמר זב ואל
יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין
מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן
לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב
הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן
טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת
חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא
וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא
שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ
חמור שכן מטמא באונס אמרי

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

כ"ש למה נאמר זב ליתן לו מחנה שניה ויאמר זב ואל יאמר מצרוע ואינו אומר זבין משתלחין מצרועין לא כל שכן למה נאמר מצרוע ליתן לו מחנה שלישיית כשהוא אומר ברד ישב הכותב מאי חומריה דוב מטמא מת שכן טומאה יוצאה עליו מגופו אדרבה טמא מת חסדא ממנו שלישי ושביעי אומר קרא טמא וכל טמא לרבות טמא שרץ זב חמור מטמא שרץ ומאי חומריה כדאמרן אדרבה שרץ חמור שכן מטמא באונס אמרי

א) לקמן זה: (בבבכות לג.
כרימות י). א) לקמן לג.
א) מיר מה. קוטה כ:
[מסכתא דלילס פי"א ה"ז
ע"ש]. ד) [ובחיים ק"ח].
ה) [נסו]. ו) [ומנדבך טו].
ו) [צמנדבך ה']. ח) [לקמן
סד.]. ט) [רש ינשא].
י) [דברים כב]. יא) [ועי'
מוס' שיעות ז. ד"ה
מראות ננעיס ט' ואל
המרה בו ט' ה' אחר ט'
קלת ז"ט].

תורה אור השלם

1. כל ימי אשר הגענו בו
יקמא טמא הוא כד
ישב מחוץ למחנה
מושב. ויקרא יג טו
2. ויקח משה את
עצמות יוסף עמו כי
השבע השבע את בני
ישראל לאמר פקד יפקד
אלהים אתכם והעליתם
את עצמותי מזה אתכם:
שמות יג יט
3. מוקד עד נדחיה
תשלחו אל מחוץ
למחנה תשלחוהו ולא
יקמאו את מקניהם אשר
אני שבן חובתם:
מבדבר ג
4. צו את בני ישראל
וישלחו מן המחנה כל
צרוע וכל זב וכל טמא
לקפוש:
מבדבר ה ב

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הכותב נתקו
לעשה. אלא ה"פ הכותב
נתקו לעשה בו. עי' מולין
פ' ע"ב תוס' ד"ה הגט
למח"ז:

הגהות הגר"א

[א] נמי יאמר טמא מת
ואל יאמר זב וכו' כ"ל:

מוסף תוספות

א. לגמרי לומר שאין
לוקין עליו. תוס' שאלך.
ב. דשאני התם אבל
דאיצטריך לגופיה אכל.
ג. בדרימי ליה
מוקמינן ליה. ט. ס. ה. הגך
דלקמן. ט. ה. ויתרתא.
ט.

רבינו חננאל

ואתא אביי ואתקף אהא
דרש לקיש ואהרי לירשא
דר' יוחנן והכי קאמר,
לעולם מקרא קמא וכתוב
החמנו איש איש כי יהיה
טמא ולישתרוק לנפש דכתב
החמנו למה לי. וכו' תמא
טמא נפש הוא נדרחה
לפסח שני אבל שאר
טמאים לא. והתניא יכול
לא יהו עושין את השני
אלא טמא נפש ומי שהיה
בדרך החוקה, זבין
ומצורעין ובויעלי נדות
מנין, ת"ל איש איש איש
וימארו וכל טמאין עושין
טמא ולישתרוק לנפש דכתב
החמנו למה לי. וכו' תמא
הכי קאמר החמנו איש
נדרחה לפסח שני ואין ציבור
נדחין לפסח שני אלא עבדי
בטומאה. וצבור דכתיב
בטומאה בטומאת נפשי
אכל בשאר טומאות לא.
אמר רב חסדא מצרוע
שנכנס לפנים ממחיצתו
פטור ממלקות שנאמר ברד
לעשה וכתב בו ברד ישב
הכותב מושבו נתקו לעשה
לומר שאינו לוקה. ומתבינין
עליה מצרוע שנכנס לפנים
ממחיצתו
בארבעים, וכן זבין וטמאי
מתים שנכנסו לפנים
ממחיצתו וטמא מת מותר
להכנס במחנה ליה ואפילו
מת עצמו